

Magdalena Jurczuk

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Od „bezrobotnego” do „przedsiębiorcy”

Streszczenie

Artykuł został poświęcony problematyce bezrobocia, które stanowi jedno z najbardziej niepokojących zjawisk społecznych w dzisiejszych czasach.

W pierwszej części omówiono przyczyny powstawania bezrobocia oraz przedstawiono statystyki dotyczące tego zjawiska, które zostały umieszczone na stronie Głównego Urzędu Statystycznego. Autor omawia wprowadzone przez ustawodawcę do przepisów prawnych ułatwienia, które pozwalają zmienić status osoby bezrobotnej na przedsiębiorcę. Szczególną uwagę skupia na możliwości uzyskania dotacji z Funduszu Pracy przyznanych przez starostę na rozpoczęcie nowej działalności gospodarczej oraz na ulgach w zakresie opłacania obowiązkowych składek na ubezpieczenie społeczne. Zdaniem autora te dwa powyższe instrumenty zachęcają osoby bezrobotne do rozpoczęcia prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

Artykuł powstał na podstawie literatury, a przede wszystkim analizy aktów normatywnych obecnie obowiązujących w Polsce oraz stron internetowych.

1. Wprowadzenie

Zjawisko bezrobocia stanowi jedno z najbardziej niepokojących zjawisk społecznych w dzisiejszych czasach. Społeczeństwo od wielu lat boryka się z niezmiernie uciążliwym problemem, jakim jest brak zatrudnienia. Główne przyczyny powstawania bezrobocia to przede wszystkim niedopasowanie kwalifikacji osób bezrobotnych do wymagań potencjalnych pracodawców oraz regulacje prawne, które nie do końca zachęcają

przedsiębiorców do tworzenia nowych miejsc pracy i zatrudniania kolejnych pracowników¹.

2. O bezrobociu i bezrobotnych

Wysokie bezrobocie występuje najczęściej w przedziale wiekowym od 18. do 24. roku życia i może być spowodowane brakiem doświadczenia wśród młodych ludzi oraz brakiem odpowiednich kwalifikacji, które są obecnie oczekiwane na rynku pracy. Nawet osoby, które kończą studia wyższe, mają problemy ze znalezieniem zatrudnienia. Przede wszystkim wynika to z przestarzałych systemów nauczania, które nie dają możliwości uzyskania umiejętności praktycznych. Co prawda w niektórych szkołach średnich oraz na studiach obowiązkowe są praktyki zawodowe, lecz w rzeczywistości są one na tyle krótkie, że w efekcie nie dają miarodajnego skutku, jakim jest zdobycie odpowiedniego doświadczenia.

Czynnik mający także istotne znaczenie w kwestii omawianego zjawiska to nieustająco zmieniająca się gospodarka. W związku z wysokim postępowaniem technologicznym ostatnimi czasy w wielu przedsiębiorstwach i zakładach pracy wprowadzono mechanizację i automatyzację procesów produkcji. W takich okolicznościach praca „rąk ludzkich” stała się zbędna, gdyż zastąpiona została bardziej efektywną, a przede wszystkim tańszą maszyną. W zasadzie powstają nowe miejsca pracy, natomiast zauważalna jest przy tym likwidacja innych stanowisk. Problemy rodzą się także w sytuacji, gdy oferowana praca jest poza miejscem zamieszkania bezrobotnego. Najczęściej prowadzi to do codziennych dojazdów, z czym wiążą się dodatkowe koszty, a czasem zmiana miejsca zamieszkania, co może rodzić kolejne trudności, nie tylko dla osoby, która pracę znalazła, ale także dla jej rodziny.

Z ekonomicznego punktu widzenia o bezrobociu można mówić w sytuacji, gdy w gospodarce istnieją podmioty, które w istocie nie mają pracy, ale intensywnie jej poszukują, a przede wszystkim chcą się jej podjąć. Zostało przyjęte, że omawiane zjawisko mierzone jest za pomocą tzw. stopy

¹ W. Wojciechowski, *Skąd się bierze bezrobocie?*, https://www.for.org.pl/upload/File/zeszyty/Zeszy_Skad_sie_bierze_bezrobocie_Wojciechowski.pdf, Warszawa 2008, s. 4.

bezrobocia, czyli procentowego udziału podmiotów bezrobotnych w grupie osób aktywnych zawodowo. Wysoki wskaźnik stopy bezrobocia wskazuje na to, że zapotrzebowanie na pracobiorców jest zbyt niskie w porównaniu do podmiotów, które gotowe są podjąć pracę. Istnienie bezrobocia oznacza, że wielkość popytu na pracę oferowaną w danej gospodarce jest niższa od jej podaży².

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy³ w art. 2 ust. 1 pkt 2 definiuje osobę bezrobotną jako jednostkę, która bezpośrednio przed rejestracją jako bezrobotna była nieprzerwanie zatrudniona na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez minimum 6 miesięcy, a także osobę niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, gotową i zdolną do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującego w danym zawodzie bądź służbie. Natomiast jeśli chodzi o osobę niepełnosprawną status bezrobotnej uzyskuje zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia chociażby w połowie wymiaru czasu pracy. W rozumieniu przepisów ustawy mianem bezrobotnego można określić osobę poszukującą zatrudnienia, która między innymi:

- ukończyła 18 lat (osiągnęła pełnoletniość);
- nie uczy się w szkole, z wyjątkiem szkoły dla dorosłych lub szkoły wyższej, gdzie studiuje na studiach niestacjonarnych;
- nie osiągnęła wieku emerytalnego (w rozumieniu ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych⁴);
- nie nabyła prawa do emerytury bądź renty;
- nie jest właścicielem lub posiadaczem samoistnym lub zależnym nieruchomości rolnej;
- nie prowadzi działalności gospodarczej;
- nie jest osobą tymczasowo aresztowaną lub nie odbywa kary pozbawienia wolności.

Należy zwrócić uwagę, że z roku na rok stopniowo zmniejsza się liczba osób bezrobotnych, a wraz z nią stopa bezrobocia. W latach 2004–2008 zauważalny jest diametralny spadek przedstawionego zjawiska, natomiast

² Ibidem, s. 5.

³ T.j.: Dz.U. z 2015 r., poz. 149 ze zm.

⁴ Dz.U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.

w późniejszych latach stopniowo ulega podwyższeniu. Istotne jest, że w ostatnich latach utrzymuje się na poziomie 11–13%. Zjawisko bezrobocia zgodnie z informacjami zamieszczonymi na stronie Głównego Urzędu Statystycznego prezentuje tabela 1.

Tabela 1. Bezrobotni oraz stopa bezrobocia w Polsce w latach 2004–2015

Rok	Bezrobotni oraz stopa bezrobocia w Polsce	
	Bezrobotni w tys.	Stopa bezrobocia w %
2004	2999,6	19
2005	2773,0	17,6
2006	2309,4	14,8
2007	1746,6	11,2
2008	1473,8	9,5
2009	1892,7	12,1
2010	1954,7	12,4
2011	1982,7	12,5
2012	2136,8	13,4
2013	2157,9	13,4
2014	1825,2	11,5
2015 (marzec)	1860,6	11,7

Źródło: Strona internetowa GUS: www.stat.gov.pl, <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/bezrobocie-rejestrowane/bezrobotni-oraz-stopa-bezrobocia-wg-wojewodztw-podregionow-i-powiatow-stan-w-koncu-kwietnia-2015-r,-2,32.html>, 27 maja 2015 r.

Należy zauważyć, że rzeczywistość odbiega od danych statystycznych, które nie odzwierciedlają w pełni rozmiarów bezrobocia. Spowodowane jest to między innymi takim zjawiskiem jak „praca na czarno”. Z punktu widzenia „zwykłego śmiertelnika” występuje tu opłacalność finansowa, z której – nie oszukujmy się – warto skorzystać. W efekcie bezrobotni często odrzucają proponowane oferty legalnej pracy z Powiatowych Urzędów Pracy, gdyż wolą pracować na czarno. Wielokrotnie osoby zarejestrowane jako bezrobotne i tym samym deklarujące podjęcie stosunku pracy faktycznie posiadają pracę, lecz nie na warunkach określonych przez ustawę z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy⁵. W art. 2 wyżej wymienionego

⁵ Dz.U. z 2014 r., poz. 1502.

aktu ustawodawca wskazuje, że „pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę”. Bez problemu można także zauważyć, że istnieje grupa osób, które są zarejestrowane w urzędach pracy tylko dla uzyskania korzyści, jaką jest możliwość bezpłatnej opieki zdrowotnej oraz zasiłek dla bezrobotnych. Należy także zauważyć, że istnieje obecnie zjawisko poszukiwania pracy na własną rękę, czego statystyki nie są w stanie odpowiednio zweryfikować.

Władze publiczne zostały zobligowane w art. 65 ust. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.⁶ do prowadzenia polityki zmierzającej do pełnego oraz produktywnego zatrudnienia poprzez realizowanie różnorodnych programów zwalczania bezrobocia. Ponadto ustawodawca zobowiązał państwo do organizowania i wspierania poradnictwa, organizowania szkoleń zawodowych, a także prac interwencyjnych i robót publicznych. Zatem na władze państwa polskiego konstytucyjnie został nałożony obowiązek dbania o dobro swoich obywateli w kontekście ich zatrudnienia. Wydatki ponoszone na rzecz osób pozostających bez pracy, tj. wydatki związane z wypłacaniem zasiłków, świadczeń socjalnych oraz finansowaniem wielorakich programów walki z bezrobociem stanowią duże obciążenie dla budżetu państwa. Istotne jest, że zjawisko bezrobocia oznacza wyłączenie podmiotów w wieku produkcyjnym z obszaru generowania dóbr i zaliczenia ich do kręgu osób korzystających z pomocy społecznej (socjalnej). W konsekwencji powoduje to znaczną stratę, gdyż osoby mające status bezrobotnych nie wytwarzają dochodu dla państwa. Nie ulega wątpliwości, że państwo chcąc zminimalizować ponoszone koszty, zmuszone jest do podejmowania określonych działań i czynności zmierzających do zmniejszenia stopy bezrobocia. Za cel postawiono przede wszystkim zachęcanie osób nieaktywnych zawodowo do poszukiwania zatrudnienia, które z jednej strony dają szansę na usamodzielnienie się jednostki, a z drugiej – powoduje zwiększenie dochodów państwa z racji płaconych przez nią podatków. Z tego powodu państwo ponosząc nakłady finansowe na przeciwdziałanie bezrobociu, jednocześnie zachęca osoby niemające zatrudnienia do podejmowania jakiegokolwiek wysiłku w celu

⁶ Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.

doskonalenia zdobytych umiejętności, nabycia i podniesienia kwalifikacji, czego efektem końcowym będzie znalezienie pracy⁷.

3. Instytucjonalna pomoc dla bezrobotnych

Jednostkami organizacyjnymi powołanymi do świadczenia pomocy osobom bezrobotnym są Powiatowe Urzędy Pracy, które funkcjonują na podstawie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Zgodnie z art. 9b ust. 1 wyżej wymienionej ustawy w ramach powiatowych urzędów pracy wyodrębnia się wyspecjalizowane komórki organizacyjne – Centra Aktywizacji Zawodowej, które wykonują zadania w zakresie usług i instrumentów rynku pracy. Owe instytucje występują w charakterze pośrednika między potencjalnym pracownikiem a przyszłym pracodawcą. Komórki te zajmują się gromadzeniem ofert przedstawionych przez podmioty gospodarcze poszukujące osób z określonymi kwalifikacjami, a następnie łączą je z umiejętnościami i wykształceniem zarejestrowanych osób bezrobotnych. Krótko mówiąc, instytucja ta stworzona jest z jednej strony w celu pomocy w uzyskaniu zatrudnienia osobom nieaktywnym zawodowo, z drugiej zaś – jej celem jest znalezienie właściwie dobranych pracowników na konkretne stanowisko. Zarazem odpowiada ona za obsługę wszystkich podmiotów w zakresie pośrednictwa pracy, ale także doradztwa zawodowego i szkoleń w tej dziedzinie.

Aktywizację zawodową należy postrzegać jako zobligowanie osoby bezrobotnej, niekiedy pobierającej świadczenia pieniężne, do gotowości podjęcia pełnego zatrudnienia. Taka polityka nakłada nacisk na czynne uczestnictwo w pracy, bez wypłacania dodatkowych świadczeń w ramach pomocy społecznej. Głównym hasłem jest motywowanie bezrobotnych do podjęcia zatrudnienia oraz wskazanie korzyści z tego płynących⁸. Instrumentami aktywizacji zawodowej na przykładzie Powiatowego Urzędu Pracy w Lubaczowie⁹ są między innymi:

⁷ A. Dragan, *Programy walki z bezrobociem na poziomie Unii Europejskiej i w wybranych państwach – Polsce, Finlandii, Irlandii i Niemczech*, Kancelaria Senatu, http://www.senat.gov.pl/gfx/senat/pl/senatopracowania/28/plik/ot-610_internet.pdf, Warszawa 2012, s. 4.

⁸ Ibidem, s. 5.

⁹ Strona internetowa Powiatowego Urzędu Pracy w Lubaczowie, http://www.puplubaczow.pl/formy_aktywizacji/aktualnosc_komunikaty_ogloszenia/idn:53.html, 30 maja 2015 r.

- szkolenia (szkolenia wskazane przez osoby uprawnione, szkolenia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy, koszty egzaminu lub uzyskania licencji, finansowanie kosztów studiów podyplomowych, szkolenia grupowe, boni szkoleniowe, trójstronne umowy szkoleniowe),
- staże,
- działania mające na celu przygotowanie dorosłych do wykonywania zawodu,
- prace interwencyjne,
- roboty publiczne,
- boni za zatrudnienie,
- boni stażowe (koszty badań, przejazdu, premia),
- boni na zasiedlenie,
- refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy,
- prace społecznie użyteczne,
- zatrudnienie wspierane,
- refundacja składek ZUS za bezrobotnych do 30. roku życia podejmujących pracę po raz pierwszy,
- program Aktywizacja i Integracja,
- refundacja kosztów opieki nad dzieckiem lub osobą zależną,
- refundacja składek na ubezpieczenia społeczne członków spółdzielni socjalnych,
- granty na telepracę,
- świadczenia aktywizacyjne,
- dofinansowanie wynagrodzenia bezrobotnych w wieku powyżej 50. roku życia,
- badania lekarskie (stwierdzenie zdolności osób uprawnionych do wykonywania pracy, uczestnictwa w szkoleniu lub przygotowaniu zawodowym dorosłych, wykonywania prac społecznie użytecznych),
- zwrot kosztów przejazdu do pracy,
- refundacja składek KRUS,
- wsparcie przedsiębiorców poprzez przyznanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej.

Jedną z ciekawszych form pomocy dla osób bezrobotnych proponowanych przez państwo jest wsparcie w założeniu własnej działalności gospodarczej. Zasady podejmowania, wykonywania i zakończenia działalności

gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są przedmiotem regulacji ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej¹⁰. W art. 2 zdefiniowano pojęcie „działalność gospodarcza”. W myśl tego przepisu „działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły”. W szczególności wskazuje się, że „zorganizowanie” sprowadza się przede wszystkim do wyboru formy prawnej przedsiębiorczości, tj. wyboru pomiędzy indywidualną działalnością gospodarczą, spółką kapitałową, handlową spółką osobową, przedsiębiorstwem państwowym czy spółdzielnią. Zaznaczyć należy, że „zorganizowanie” polega również na dopełnieniu wszystkich obowiązków związanych z rejestracją i prowadzeniem owej działalności. Natomiast w kontekście ciągłości prowadzenia działalności gospodarczej rozumie się przez to powtarzające się, regularnie występujące i trwające procedury¹¹. Wysokie koszty utrzymywania jednego stanowiska pracy powodują ograniczoną liczbę zatrudnianych osób przez pracodawcę, a co za tym idzie – nieunikniony jest problem bezrobocia. Państwo widząc taką zależność, próbuje zachęcić osoby bezrobotne do rozpoczęcia prowadzenia własnej działalności gospodarczej, a przy tym do samozatrudnienia. Jednym z czynników motywujących osoby bezrobotne do działania są dotacje na założenie działalności gospodarczej finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego. To typowa inwestycja w ludzi, która ma na celu stworzenie nowych i zarazem lepszych stanowisk pracy, czego skutkiem będzie ogólne zwiększenie stopy zatrudnienia¹². Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w art. 46 daje możliwość otrzymania dotacji z Funduszu Pracy na zrefundowanie kosztów wyposażenia czy też doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego w określonej wysokości zawartej w umowie, ale nie więcej niż 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia. Natomiast bezrobotnym, którzy wyszli z inicjatywą podjęcia działalności gospodarczej, ustawodawca daje możliwość otrzymania

¹⁰ T.j.: Dz. U. z 2015r., poz. 584 ze zm.

¹¹ A. Powalowski, *Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej. Komentarz*, Kraków 2007, s. 21–29.

¹² M. Leńczuk, M. Węgrzyn, M. Szczygieł, A. Chrześcijanek, E. Guzik, A. Kaczmarek, *Przedsiębiorcy z dotacją*, Kraków 2014, s. 11.

z Funduszu Pracy jednorazowych środków finansowych na jej rozpoczęcie. Aby skorzystać z szansy, jaką daje państwo, trzeba spełnić określone warunki:

- 1) posiadanie statusu bezrobotnego;
- 2) zarejestrowanie w Powiatowym Urzędzie Pracy;
- 3) złożenie poprawnie wypełnionego wniosku wraz z kompletem dokumentów;
- 4) w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku bezrobotny:
 - nie odmówił bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji pracy,
 - nie przerwał z własnej winy stażu, szkolenia, realizacji indywidualnego planu działania, udziału w działaniach w ramach Programu Aktywizacja i Integracja,
 - po skierowaniu podjął szkolenie, staż lub przygotowanie zawodowe dla dorosłych.

W ciągu 30 dni od dnia złożenia wniosku przez bezrobotnego starosta rozpatruje złożony wniosek oraz wydaje decyzję, w której określa swoje stanowisko. W sytuacji nieuwzględnienia wniosku starosta wskazuje przyczynę odmowy udzielenia jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej. W przypadku rozstrzygnięcia pozytywnego bezrobotny może otrzymać dotację w wysokości określonej w umowie, jednak nie wyższej niż 6-krotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia. Ustawodawca w art. 46 ust. 6 ustawy zlecił ministrowi właściwemu do spraw pracy określenie w drodze rozporządzenia szczegółowych warunków i trybu przyznawania bezrobotnemu jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 kwietnia 2012 r. w sprawie dokonywania z Funduszu Pracy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej¹³ wniosek o dofinansowanie powinien zawierać:

- imię i nazwisko bezrobotnego;

¹³ Dz.U. z 2012 r., poz. 457; Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 czerwca 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dokonywania z Funduszu Pracy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego

- adres miejsca zamieszkania;
- numer PESEL;
- kwotę wnioskowanego dofinansowania;
- rodzaj działalności gospodarczej, którą zamierza podjąć bezrobotny (w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej);
- symbol podklasy rodzaju działalności określony zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności;
- kalkulację kosztów związanych z podjęciem działalności gospodarczej i źródła ich finansowania;
- szczegółową specyfikację wydatków do poniesienia w ramach dofinansowania, tj. przeznaczanych na zakup towarów i usług, środków trwałych, maszyn, urządzeń, materiałów, towarów, materiałów i usług reklamowych, pozyskanie lokalu, a także pokrycie kosztów związanych z pomocą prawną;
- proponowaną formę zabezpieczenia zwrotu dofinansowania.

Bezrobotny musi spełnić dodatkowe warunki oraz poświadczyć je przez dołączenie do składanego wniosku stosownych oświadczeń o:

- nieotrzymaniu bezzwrotnych środków Funduszu Pracy lub innych środków publicznych;
- nieposiadaniu wpisu do ewidencji działalności gospodarczej, a w przypadku jego posiadania – oświadczenie o zakończeniu działalności gospodarczej;
- niepodejmowaniu zatrudnienia w okresie 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej;
- niekaralności w okresie 2 lat przed dniem złożenia wniosku za przestępstwo przeciwko obrotowi gospodarczemu (w rozumieniu ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny¹⁴ bądź ustawy z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary¹⁵);
- zobowiązaniu się do prowadzenia działalności gospodarczej w okresie 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia oraz do nieskładania w tym okresie wniosku o zawieszenie jej wykonywania;

bezrobotnego oraz przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej, Dz.U. z 2014 r., poz. 846.

¹⁴ T.j.: Dz. U. z 2014 r., poz. 1417 ze zm.

¹⁵ T.j.: Dz. U. z 2014 r., poz. 1417 ze zm.

- niezłożeniu wniosku do innego starosty o przyznanie dofinansowania lub przyznanie jednorazowo środków na założenie lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej.

W związku z pozytywnym rozstrzygnięciem zawierana jest umowa o przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej. Umowa, pod rygorem nieważności, powinna mieć formę pisemną. Od tego momentu bezrobotny zobowiązany jest do przedkładania staroście wszystkich dokumentów świadczących o ponoszonych kosztach z tytułu założenia i prowadzenia własnej działalności gospodarczej. W sytuacji gdy osoba podjęła działalność, korzystając ze środków otrzymanych z Funduszu Pracy, i prowadziła ją przez okres krótszy niż 12 miesięcy bądź naruszyła pozostałe warunki umowy dotyczące ich przyznania, zobowiązana jest do zwrotu otrzymanej dotacji wraz z odsetkami w terminie 30 dni od dnia doręczenia wezwania.

Generalnie urzędy pracy traktują dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej jako najefektywniejszą formę aktywizacji zawodowej i w związku z tym starają się objąć pomocą jak największą liczbę zainteresowanych bezrobotnych, którzy – rzecz jasna – spełniają odpowiednie kryteria.

Bodźce podjęcia się prowadzenia działalności gospodarczej mogą być różne. Od zaspokojenia własnych ambicji zawodowych poczynając, a na poprawie sytuacji materialnej kończąc. Zdaniem pracowników powiatowych urzędów pracy proponowane dotacje to wartościowy instrument aktywizujący osoby bezrobotne. Cechuje go między innymi:

- bardzo dobry start;
- skuteczna forma pomocy;
- powstanie nowych miejsc pracy – samozatrudnienie, jak i stanowiska pracy dla innych poszukujących zatrudnienia;
- poprawa statusu społeczno-ekonomicznego beneficjentów;
- trwały efekt;
- bezzwrotność;
- zwiększenie pewności siebie u beneficjentów;
- łatwiejsze odnajdywanie się na rynku pracy;
- nowe kwalifikacje i doświadczenia¹⁶.

¹⁶ M. Leńczuk, M. Węgrzyn, M. Szczygieł, A. Chrześcijanek, E. Guzik, A. Kaczmarek, *Przedsiębiorcy z dotacją*, Kraków 2014, s. 28, 69.

Zatem państwo próbuje stanąć na wysokości zadania i wyciąga rękę ku młodym obywatelom. Natomiast z drugiej strony oczekuje zaangażowania i samozaparcia w pozyskiwaniu środków finansowych na samodzielnie prowadzonej działalności gospodarczej. Ułatwienia finansowe rodzą nadzieje na realizację swoich pomysłów i koncepcji, a przede wszystkim na stworzenie własnego miejsca pracy.

4. Preferencje na płaszczyźnie składek na ubezpieczenia społeczne

Dodatkowo państwo wspiera przedsiębiorców poprzez wprowadzenie ulg i zwolnień dla podmiotów, które dopiero rozpoczęły prowadzenie działalności gospodarczej. Możliwość zastosowania dogodnej dla przedsiębiorców podstawy wymiaru składek została uregulowana w art. 18a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych¹⁷.

Przedsiębiorcy przez okres 24 kolejnych miesięcy, licząc od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej, mogą odprowadzać niższe składki na ubezpieczenie społeczne do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowić będzie tylko zadeklarowana kwota, jednak nie niższa niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia. Zaznaczyć należy, że zgodnie z art. 18 ust. 8 ustawy przedsiębiorca oszczędzi przy tym sporą kwotę, gdyż „standardowa” stawka wynosi 60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek. Do grupy osób, które nie mogą korzystać z wprowadzonej przez ustawodawcę ulgi, zgodnie z art. 18a ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych zalicza się przedsiębiorców, którzy:

- prowadzą lub w okresie ostatnich 60 miesięcy kalendarzowych przed dniem rozpoczęcia wykonywania obecnej działalności prowadzili inną pozarolniczą działalność,
- wykonują na rzecz byłego pracodawcy takie same czynności wchodzące w zakres obecnie wykonywanej działalności gospodarczej, jakie

¹⁷ T.j.: Dz. U. z 2015 r., poz. 121.

przed dniem jej rozpoczęcia wykonywali w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy w bieżącym lub w poprzednim roku kalendarzowym.

Dla przedsiębiorców, którzy istnieją na rynku pracy od dłuższego czasu i nie mogą skorzystać z wyżej wspomnianych przywilejów, istnieje możliwość udzielenia dotacji na doposażenie stanowiska pracy, jeżeli przedsiębiorca taki zatrudni zarejestrowaną w PUP osobę bezrobotną.

5. Podsumowanie

Należy zaznaczyć, że nie każdy ma szansę rozpoczęcia wymarzonej działalności gospodarczej w oparciu o własne środki, możliwości zaś, jakie daje państwo w obecnych czasach, otwierają furtkę do urealnienia swoich pomysłów. Kto wie, może w przyszłości właśnie ona stanowić będzie olbrzymie korzyści zarówno dla państwa, jak i dla ogółu społeczeństwa. Założenie działalności gospodarczej stanowi nie lada wyzwanie dla młodego człowieka, lecz z pewnością można stwierdzić, że powiedzenie „kto nie ryzykuje, ten nie ma” może mieć gruntowne znaczenie w postrzeganiu świata przez młodego człowieka. Aktywny i zdeterminowany przedsiębiorca z konkretnym planem na przyszłość, który stoi na początku drogi i jest gotów zaryzykować, może wiele zyskać. Założenie własnego przedsięwzięcia to ogromny krok naprzód. Po drodze będzie wiele potknięć, lecz z pewnością warto spróbować i poczuć smak zwycięstwa.

Droga od „bezrobotnego” do „przedsiębiorcy” jest możliwa do przebycia. Administracja państwowa wspiera osoby chcące założyć działalność gospodarczą różnorodnymi dotacjami czy ulgami, które odgrywają kluczową rolę w „rozkręceniu” własnej firmy. Nie każdy może zgromadzić oszczędności czy też otrzymać kredyt w banku, dlatego wprowadzone przez ustawodawcę ułatwienia to dobre rozwiązania, które powinny zachęcać do zakładania przez osoby bezrobotne własnej działalności gospodarczej. Należy zaznaczyć, że młodzińczy entuzjazm i optymizm może zrodzić wiele interesujących pomysłów i rozwiązań w nowym biznesie, a więc dlaczego nie skorzystać z tej szansy?

Literatura

- Leńczuk M., Węgrzyn M., Szczygieł M., Chreścijanek A., Guzik E., Kaczmarek A., *Przedsiębiorcy z dotacją*, Kraków 2014.
- Powałowski A., *Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej. Komentarz*, Kraków 2007.